

מסורת הש"ס

החולץ ליבמתו

פרק רביעי יבמות

מה.

עין משפט
גד מצוה

קח א מיי פ"ד מהלכות
אישות ה' טו סנה
עשין מה טו"ש"ע א"ה"ע
סיוע מ"מ ס"ף ח'
ק"ב ב טו"ש"ע א"ה"ע פ"ד
ס"פ"ה וס"פ"ה י"ג
ק"ב א מיי פ"ח מהלכות
אישות ב"ה הלכה ב
טו"ש"ע א"ה"ע ס"מ ו ס"פ"ה
ח

תוספות ושנים

דקאמרי אכל עובד כוכבים
ועבד ללא תפסי כהו קדושין
הולד ממזר וז"ל לר"ש
הימני וגם ל"י עקיבא
היה תלמי צ"ח אכל לרבי
יהושע לא אמרין הא
תלמי כהא וכן מפוסד
קדושין (דף טו: ע"ש)
מורה מה"מ: מ"תיבי
עובד כוכבים ועבד וכו' ר'
[שמעון] בן יהודה אמר אין
ממזר אלא ממי שאיסורו
איסור ערוה וענוש (מ"מה)
[כרת] (ב' וכו' הא קאמר
ממזר אלא מחייבי כריתות
ס"ב עובד כוכבים ועבד
הא וכו' הולד כשר דהיי
משמע דפליגי א"ת"ק דלעיל
מיייה כמ"ן י"ס לנו לומר
לרבי שמעון הימני: ז"ל
ג"ל או נס"ב בת מיק.
וה"מ ומה מושל לו זה
א"ת אמרין (מבנות כד.)
שלאמרי אל כהן א"ת נאמן
הא להשאו אשה וע"ק התם
אמרי א"ת נאמן להשאו
אשה הא אמרין (קדושין)
ע"ב: כל המשפחות בחזקת
כשרות הן עומדות ו"ל
דהאם מיייר להשאו אשה
מיוחסת מ"ד אמהות (ע'
קדושין ע"ג) ח"ה א"ת
כו דוה לא מ"י לה"מ
ג"ו כהן דחיישין ליה
משום גלות וכו' פסולה
מסקת היא דתלמי צ"ח הול
זכ"ת חלל פסולה לכהונה.
ע"מ דהאם מיייר בדנפק
עליה ק"ל דין ג"ו ג"ושה
ולכ"י אמרי' דא"ת נאמן
להשאו אשה ולכ"י קאמר
ז"ל איטמר דל"ל ל"פוק
עליה ק"ל דוחק ח"ל'
מ"י דלעולם ימ"ח דהא
דקאמרי א"ת נאמן להשאו
אשה ר"ל א"ת ישראלית
א"ת להשא' כהו לישאל
א"ת מיייר בדנפק עליה ק"ל
דממזרות א"ת וכל לומר

א) נראה דל"ל וכו' הא
דקאמרי שמעון הימני דאין
ממזר אלא ממי חייבין עליו
כרת שדי שמי וכו'.

תוס' חד מקמאי

ואם נשא כהן בת עבד
ועובד כוכבים הבא על
בת ישראל מוציאין אותה
מי"ד אבל בני נישא
להנהגה לכתחלה שלא
ההורו כשרות לנישא
לפסולין לכהונה וחציו
עבד וחציו בן חורין
שבא על בת ישראל
הולד פגום לכהונה שהיא
עצמה מתחללת ואפי' שיש
אלמנות וגירושין אין
בה מצד ההורות אין
לה אלמנות וגירושין מצד

חייבי לאוין דתפסי כהו קדושין. דנפקא לן בפרק כ"ל (לעיל דף ק"ב).
מכי תהיין לאיש שמי נשים וגו' (ס). ועבד ועובד כוכבים לאו בני קדושין
נייהו דכתיב (בראשית כ"ב) שבו לכם פה עם החמור' עם הדומה לחמור
ועובד כוכבים נמי לימיה בכלל קדושין דכתיב (דברים י"ו) צ' אומות לא

תמתקן כס לא יהא לך כהן חיתון
ובשאר אומות כתיב (שם כ"א) ואחר כך
תבא מכלל דמעיקרא לית בה היהיה
ומהני קראי נפקא לן בקדושין (דף
ס:) דלא תפסי קדושין בעובדת
כוכבים ועובד כוכבים נמי מ"י למילף
מייניהו הלך אין ביאתו ביאה לשם
קדושין ומילא לחייבי כריתות. ובשאלמות
דרב אחאי' מפיק מהא והיא בעולת
צעל (בראשית ס) ודרשין בסנהדרין
(דף טו: ע"ב) בעולת צעל יש להם כנסה
לחופה ולא נבעלה ח"ן ולא שכן
לדארוסה לית להו וביאה לשם קדושין
נמי לית להו דליתקוש הוית להדדי':
אין ממזר וכו'. והא האי מנא כשמעון
הימני סבירא ליה וקמ"י בעובד
כוכבים ועבד דאין ממזר: אף על גב
דקאמר רבי. בפרק ר"ג אין ביאה
אחר חליה דלא ח"ן לזו ובעל א"ת
זו אינה נר"כה הימני ג"ו וקאמרי

אין הדברים הללו אמורים דביאה אחר
חליה לא תפסה אלא לדברי ר"ע כו'
ככל לדידה לא סבירא ליה אפילו הכי
בעובד כוכבים ועבד מודים: די
א"ת א"ת דימי כו' משום רבינו. רבי:
שצויימא מן ארמון. לאנטיוב: אלא
אמר רב יוסף רבי יהא. לא תתשוב
גברי דהאי משום רבותא דרביס לא
תפסיל ליה דהא נמי רביס אכשרי
אלא משום היא דר' איכא למיפסליה
דלככה כחמו: והאמר רבי יהושע בן
נוי. לעיל הולד כשר: זו שאיסורה
שזה ככל. עובד כוכבים אסור בין
כהנהגת בין צליה בין בישראלית:
שנה פגום. כנה פגום לאו דוקא
דהא פשיטא בן ע' העובדת כוכבים לאו
כהן הוא ואי משום דלא ישא כהנת
כיון דמומר בישראלית מותר נמי
כהנת שאין קדושה נשים דלפילו
כשרות מותרות לפסולת דקיימא לן
(קדושין דף ע"ג.) לא הוחרו כשרות
מלינשא לפסולת אלא משום כהנת נקט
דאם תלד בת פסולה לכהונה: פסלה.
אפי' מתרומה דכי נשא וכו' מלהנשא
לכהן: שפסולה. כהנת מתרומה אביה
וליה ישראלית כגון שנישאו לכהן
וילדו לו בנים וכשמתו צעליהן היו
אזכות בתרומה כשציל בניהם ואם
בא עליה עובד כוכבים ועבד פסלה
מתרומה וכו' מכהונה: מי שיש לו
אלמנות וגירושין כה. כגון א' ישראלית
הוא דכי מת חזרע אין לה ושנה אל
בית אביה וגו' (ויקרא כ"ב): י"א
עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וגירושין כה. שאין קדושין מוספין:
א"ל א"ת. לרבי יוסף: מאי חוסי דסמכס
אדרב דימי. דאמר משמיה דרבי
הולד ממזר סמוך אדרבין דמכשר ליה
משמיה דרבי: דהוא דא"ת. בן עובד

כוכבים מישראלית: אמרי אינשי גמלא וכו' והא ק"ח גמלא וכו'
מ"י. יבא וירקד לפנינו כלומר א"ת שהתרת דבר חידוש האמת דברין וכן לו ב"ת: לא הוה אויל מקמיה. אומות בן העובד כוכבים דקא"ל הכי לי
ברתך: זיל איטמר. לך בנמקוס שלא יכירוך ושא' בת ישראל שאילו יכירוך לא יתנוה לך. אלמא לא ממזר הוא מדאכשר ליה בת ישראל שהרי ממזר
מוחרה על הכשרה: כס מ"י. בת ישראל מן העובד כוכבים הכשרה כמותך אכל ממזרת ושפחה לא תשא. אלמא כשר הוא: ג"ל. לא לגלות
בנמקוס שלא יכירוך ויתנו לך בת ישראל כשרה: בני צי מימיס. מקוס: מרא דשמעסא. דאמר עובד כוכבים ועבד א"ת בת ישראל כהו כשר:

גמ' ה"ג בין שנבעלה
פסלה. עין לקמן טו ע"א
מ"ה רבי יוחנן אמר
כשרה: שם דאמר רבי
יוחנן משום ר"ש מ"ן
לעובד כוכבים וכו'. לכן
ס"ב ע"ב ויבטוה דף כ'
ע"ב ויקדושין דף ע"ב ע"ב
א"ת משום רבי שמעל:

הגהות הב"ח

א) בני דלמר ר' יוחנן
משום ר' שמעון. ניב ע"ן
בדף ס"ב ע"ב דמשמע
מלמדי ההפסות דרביס'
רבי שמעל ע"ש ד"ה
מנאן כ"ה: (ג) שם ולא
קדא א"ל א"ת עשה וכו'
(ג) תיב' ד"ה עשה וכו'
דהו מייניהו ממזר וכו'
תפסי בהו קדושין ו"ל
דממזרים:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א) רש"י ר"ח מי שיש לו
כו כגון ישראלית הוא כו'
מלת ישראלית נמקם ו"ב
ישאל:

מוסף רש"י

עובד כוכבים ועבד
הבא על בת ישראל
הולד כשר. דנמל אמה
שע"ן ליה (בבב"ד ח"ח).
מי שיש לו אלמנות
וגירושין כה. הוא דכי
אין לו זכר ממנו ושנה
אל אביה מלת
אביה תיב' דלא פסלה
בנתינתו. יצאו עובד
כוכבים ועבד שאין
להם אלמנות וגירושין
כה. שאל תפסו לו כה
קדושין וכשמת אין כס
אלמנות עליה (סוטה כו:
ובע"ז לקמן סח: וקדושין
ע"ה).

ומשני שאני התם דאמר רחמנא לא יחלל חילולים הוא עושה ואין
עושה ממזרים פי' וכיון דלא הוי ממזר תפסי בה קדושין א"כ לרבי
יהושע לא תפסי קדושין כאלמנה אליבא דרבא דלרבי יהושע ליכא
לאזכורי מ"י דתפסי בה קדושין מדלא הוי ממזרת ואם תאמר בקדושין

בהאומר (דף ס"ח: וס"ט) אלא דוחק
למזוא שאר עריות דלא תפסי כהו
קדושין מנלן כיון דכבר אשכחן דלא
תפסי בשאש אב קדושין דהשתא
תיפוק לן כל עריות כהו מייניהו
ממזר (ג) ו"ל דממזרים גופייהו לא
שמעיין בכל חייבי כריתות כל כמה
דלא מיימיה היקשא דרבי יונה דמלא
יקח ולא יגלה דמיימיה כסוף פירקין
(לקמן דף מט.) דכתיבי בשאש אב
לכזומרת יכס לא אצ"ו לא שמעיין
ממזרות בשאר עריות כגון אשת איש
שיש לה הימרי כחי אסורה ואחות
אשה וכל כדומיהו אכל כסוף דמיימיה
היקשא איכא למילף צעלמא כפרש"י:

יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו
אלמנות וגירושין בה. וא"ת
והא רבי יוחנן א"ת ליה לעיל דעובד
כוכבים ועבד א"ת על גב דלא
הולד ממזר א"ת כן למה לי ק"ח
דהשתא ממזר הוי מפסיל ציאתו
מיציעא ו"ל הא לדידה והא לרביה
ועוד דלמוראי נייהו ואלביא דרבי
יוחנן כדאמרין ספ"ק (לעיל טו: ושם
פירשתי אמאי הוי ממזר מעובד
כוכבים כיון דביאת הימרי היא
מדאורייתא): ז"ל איטמר. וישאוף
מיוחסת וא"ת והא צעי ראייה כדאמר

כ"כ צ"ב צכתבות (דף כד: ושם) דמעלין
מתרומה ליוחסין יש לומר דהתם
להשא' כהו לכהן העובד על גב
המזבח כמו שמוכיח שם רבינו ס'
א"ת התם כ"מ אכל חכמים אומרי' לא
משפחות בחזקת כשרות הן עומדות
בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ב):
משום

מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (ס) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון רבי מנ"ן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
כה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (ס) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (ס) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא

מורו שהולד פגום לכהונה מ"ק"י מאלמנה
מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (ס) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון רבי מנ"ן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
כה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (ס) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (ס) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא

מורו שהולד פגום לכהונה מ"ק"י מאלמנה
מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (ס) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון רבי מנ"ן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
כה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (ס) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (ס) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא

מורו שהולד פגום לכהונה מ"ק"י מאלמנה
מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (ס) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון רבי מנ"ן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
כה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (ס) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (ס) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא

מורו שהולד פגום לכהונה מ"ק"י מאלמנה
מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (ס) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ב) שמעון רבי מנ"ן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
כה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (ס) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חיאי לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (ס) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהיב ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהיב ליה לא הוה
קאיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא